

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De superbia ædificiorum. Cap. XXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

stri ibi in superbo apparatu. Qui autem gaudet de multitudine superbitorum, a huc veniet hora quod vellent habere unum ministrum leprosum, nec poterunt habere. vnde Luc. 16. dicit diues qui erat in inferno: Pater Abraham, miserere mei, & mitte Lazarum &c. Lazarus plenus fuit vlceribus, & tamen diues eius ministrum desiderabat, pro superbis ministris quos habuerat hic. Nō gaudebat Dauid de talibus ministris, cum diceret: Non habitabit in medio domus meæ, qui facit superbiam.

¶ Tertio, apparet superbia in varietate ferculorum, & deauratione, & splendore eorundem ad vanam gloriam. Senec. Non magno constat nobis fames, sed ambitio. Idem: Iam nō sunt homines dentibus, & ore, & ventre ad pompam contenti: oculis quoque gulosi sunt. ¶ Quarto, apparet superbia in vasis aureis & argenteis. Mira fatuitas, quod homines volunt habere vasa aurea & argentea ad replendum ventrem, qui est vas immunditiæ, citius ad replendum vasa vinaria, quæ munda sunt, sufficiant medicaria seu vasa lignea. ¶ Quinto, apparet superbia in multitudine musicorum instrumentorum. Iob. 21. Tenent tympanum, & citharam, & gaudent ad sonitum organi. Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt. Esaia 5. Cithara, & lyra & tympanum, & tibia, & vinum in conuiujs vestris: & opus Domini non respicitis, scilicet iustitiam quam faciet in die iudicij.

De superbia adificiorum.

CAP. XXII

Notandum quod circa ædificia sex possunt esse reprehensibilia. ¶ Primum est multitudo. Esa. 5. Væ qui coniungitis domum ad domum. Item reprehensibilia sunt in ædificijs magnitudo, sumptuositas, & delectabilitas. Delectabilitas verò attenditur circa colores picturarum, & quantum ad caliditatem in hyeme, & frigiditatem in æstate. Ierem. 22. Væ qui dicit, Ædificabo mihi domum latam, & cœnacula spatiosa, ecce magnitudo. Qui appetit sibi fenestras, ecce delectabilitas. Et facit laquearia cœdina, ecce sumptuositas. Pingitque sinopide. Interlin. id est Christi sanguine. Item reprehensibile est in ædificijs, quæ de rebus iniuste acquisitis fiunt. Ierem. 22. Væ qui ædificat domum suam in iniusticia. Item reprehensibile est in ædificijs intentio mala: quando scilicet fiunt ad vanitatem, non ad necessitatem. Senec. Domus munimentum sit aduersus infesta corporis: hanc vitrum sepes erexerit, an varius lapis gentis alienæ, nihil interest: Scitote homines tam bene culmo, quam auro tegi. ¶ Contemnite cætera quæ superuacuis labor velut ornamentum ac decus ponit: mementote nihil præter animum esse mirabile,

cui

cui magno nihil est magnum.

¶ *De his quæ debent cohibere homines à superbia ædificiorum.*

ITEM notandum quæ sunt quæ debent homines cohibere ab amore superborum ædificiorum. Primum est hoc, quod illi qui amant ea: maledicti sunt, ut patet ex illo verbo Eia. 5. Væ qui conuogitis, &c. & ex illo verbo Iere. 22. Væ qui dicit, Ædificabo mihi domum latam. Multum esset maledictio Dei timenda in scriptura sacra, cum tantum timeatur maledictio facta ab aliquo sancto viro, & cum dñs dicitur sit maledictis, Ite maledicti in ignem æternum. Matt. 25. Secundum est hoc, quod ædificia superba Deo sunt exosa. Vnde Amos 6. Iurauit dominus Deus in anima sua, dicit dominus Deus exercituum: Detestor ego superbiam Iacob, & domos eius odi: Magna peruersitas est, quod homo superba ædificia amet, quæ Deus odit. Tertium verò sunt exempla, & præcipue exemplum Christi, qui in natiuitate sua pro domo habuit diuersorium. In morte pro domo habuit sepulchrum. In vita sua non habuit vbi caput reclinaret. Matt. 8. Vulpes foueas habent, & volucres cæli in ædificiis nidos, filius autem hominis non habet vbi caput suum reclinet. Ber. Intolerabilis impudètia est, ut vbi sese exinaniam mæiestas, in se vermikulus, & tumescat. Ad id valere possunt exempla sanctorum, qui in casulis habitauerunt. Vnde ad Hebr. 11. Fide Abrahamæ demorat⁹ est in terra repromissionis tanquam in aliena, in casulis habitado cum Isaac & Iacob cohæredibus repromissionis eiusdem. Expectabat enim fundamenta habentem ciuitatem, cuius artifex & cõditor est Deus. Item Paulus primus eremita visitatus est à beato Antonio, qui quaesuit ab eo, an adhuc Christiana religio ritus gentium in ædificiis sumptuosos imitaretur: & audito quod sic, ipse flens deplaxit hanc superfluitatem, coquestus homines tanta vanitati deditos: cum Christianorum deberet esse cohortatio, dicentium: Non habemus hic permanentem ciuitatem, sed futuram inquirimus. Quidam etiam antiquorum habitabant in cauernis petrarum, alij in concauitatibus arborum. Legitur etiam de quodam eremita, qui habebat hospitium ad modum sui sepulchri. Cum imperator eum interrogasset, cur hospitium suum commensurasset corpori suo: Respondit, Sufficit hoc homini morturo: sic præueni sepulchrum. & addidit idem: Melius proflitur de tugurio in cælum, quam de palatio. Quartum est, quia superba ædificia sæpe fiunt de inuisis pauperum. Ibi enim ponunt quæ deberent dari pauperibus. Hier. loquens de Paulo: Notebat, inquit, in his lapidibus pecuniam effundere, qui cum terra & seculo transitori sunt: sed in visis lapidibus,

qui voluntur super terram, ex quibus magni regis ciuitas extruitur. ¶ Quintum est quia sæpe ex rapinis & aliis iniustis accufitis fiunt, unde lapides & huiusmodi quæ sunt, accusabunt dominum domus apud Deum. Habacuc 2. Lapis de pariete clamabit: lapis qui inter iuncturas ædificiorum est, respondebit.

¶ *De fatuitate illius qui superba ædificia construit.*

S E X T U M est, fatuitas quæ est in extruendis huiusmodi ædificiis: quod patet primo, quod cum vita hominis breuior nunc quam antiquorum, ipsi tamen magis sumptuosas domos velle habere, quam antiqui habuerint. Ipsi secundum Hier. sic ædificant, quasi semper victuri sint: sic autem comedunt & bibunt, quasi cum morituri, dicentes: comedamus & bibamus, cras enim moriemur. Secundo ex hoc quod pulchrum stabulum, scilicet habitaculum corporis, volunt habere: de domo verò conscientia, in qua Deus debet habitare, non curant. Ipsi pulchras domos ædificant in via, cum potius deberent ædificare in patria. Ipsi domos ædificant, quas sciunt ex necessitate ruituras. Matt. 23. dicit Dominus ædificationibus templi: Amen dico vobis, non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruetur. Et inter signa 15. dierum quæ præcedent diem iudicij enumerat Hier. istud, quod omnia ædificia ruerent. Amos 3. Percutiam domum hyemalem cum domo æstiuam: & peribunt eburneæ domus, & dissipabuntur ædes multæ.

¶ *De his quæ deberent cohibere claustrales à superbia ædificiis.*

S P E C I A L I T E R autem deberent cohibere claustrales à superbia ædificiis ista quæ sequuntur. Primo hoc, quod cum ipsi sint in mundo mortui, necessaria sunt eis sepulchra, potius quam palatia. Secundo hoc quod solitudine circa huiusmodi solet sequi mortis negligentia. Ber. Video quod non sine magno dolore videri debet quosdam post aggressam Christi militiam, rursus secularibus implicari negotiis, rursus tetrenis cupiditatibus immergi, cum magna cura erigere muros, negligere mores. Præterea negligentia exteriorum ædificiorum signum est quod claustralis diligentia habeatur in interioribus. Ber. Animus intentus interioribus magis decet esse in exterioribus neglecta, quibus incola domus sapius alibi conuersari dignoscitur, qui circa exteriora sibi vilissimè denuntiat. Item conuersatio claustralium in cælis debet esse: ideo non ita sollicitè debet ædificare in terra, sicut illi quorum conuersatio est in terra. Præterea superbia ædificiorum est quedam inuitatio superbiae hospitum à quibus claustrales superbiam addiscunt. Eccle. 13. Qui communicauerit superbo, induet superbiam. Verisimile est quod sic oportet claustrales habere domos humiliores aliis, sicut & humiliores

liores vestes aliis. Et sicut color viridis, & rubeus, & varius, intolerabiles sunt in vestibis claustralium: sic huiusmodi colores intolerabiles videntur esse in domibus eorū. Quod si aliquis dicat, quod in huiusmodi condescenditur infirmitatibus hominum: Respondeo, quod tantū condescensum est in aliquibus claustris carnalibus hominib⁹ & infirmis, vt pene omnes carnales facti sint. vnde Bernar. Abiecta sancta simplicitate, quati religioſas nobis qualdā curam habitationū honestates, in quibus tantū est cōpassum animab⁹, vt penē in hoc omnes effecti simus animales. Idē, admittātur animales, suscipiātur in omni beneuolētia charitatis, portētur in omni paciētia benignitatis: sed qui eis cōpartuntur, non eis cōformantur, nec sic quærant eorū profectum, vt propter eos cogantur incurrere propositi rigoris in religione defectū. ¶ Item claustrales vt veri Israelitæ vel veri Hebrēi debent esse, & reputare se peregrinos super terrā, vnde edificare debent nō domos ad habitandū, sed tabernacula ad deferendū. Vnde Ber. Obsecro, in peregrinatione hui⁹ seculi, in militia super terram non edificemus nobis domos ad habitandū, sed tabernacula ad deferendū, vtpote citō euocandi & migraturi in patriā & ciuitatē. In castris quippe sumus, in alieno militamus, in alieno laboratur, facile est quicquid naturale est. Nūquid nō facile est solitario, & sufficiens naturæ, & congruū consciētia, ipsum sibi cellā de virgis cōtexere, de luto plasmare, vndecunque operire, & decentissimē inhabitare? Quid amplius querendū: Et si vsu sapiāt huiusmodi delectationes, & sint qui vtantur tanquā non vtētes, tamē contēptu melius quā vsu vincuntur huiusmodi affectiones. Idē: Ipsi de quibus sollicitudo suorū vitorū inducit cōtemptum, & negligentia omnium exteriorum, ipsi sibi edificēt formā paupertatis, & sanctæ simplicitatis speciē, nulla sic arctabit artificium industria sicut eorū negligentia. Debent etiā claustrales à superbis edificiis cauere propter bonorū exemplū. Humiles enim domus eorū, & pauperes, in aliis frānāt concupiscentiā, in aliis verō circa amorem paupertatis efficiunt conscientia. Præterea quando claustrales cōstruunt superba edificia, accidit frequēter vt ipsi cōstruāt ea de mēdaciis. Mittunt enim quæstuarios prædicatores. Cōstruunt etiam ea de donis malē acceptis ab vsurariis & raptoribus: à quo periculo liberi sunt, quando domus humiles cōstruere volunt. Si verō aliquis dicat, pulchritudines domorum necessarias esse claustralibus ad recreationem: Respondeo, quod viri spirituales potius debent delectari in aspectu cæli, quā in aspectu tecti: & potius debent

debent admirari opera Dei, quàm opera hominum. Legitur de beato Bernardo, quòd ipse fleuerit quum videret tuguriola pastorum tecta culmo, similia casulis pristinis Cistercien. tunc incipiebant habitare in magnis ædificiis. Pulchritudines istarum renneses, sicut dicit beatus Bernardus, cito propositum enervant, & masculinum animum effeminant.

De superbia librorum, & de octo qua valent ad eius detestationem.

C A P V T XXIII.

Sequitur de superbia librorum, qua specie laborant qui volumina habere libros deauratos. ¶ Octo verò sunt quæ possunt valere cõtra hoc peccatũ. ¶ Primo possunt valere cõtra hoc peccatũ exẽpla, & præcipue exemplũ filij Dei, qui liber virgẽ est, qui humiliari voluit vsq; ad hoc q; nouissimus esset. Intolerabilis enim est superbia in aliis libris, ex quo Liber vitæ tantũ humiliatus est. Dicit enim Hier. in primo prologo super Iob: Habent qui volunt veteres libros, vel in membranis purpureis, auro, & gento que descriptos, vel vncialibus, vt vulgò aiunt, literis, quæ magis exarata quàm codices, dummodo mihi meisque permittant pauperes habere schedulas, & nõ tam pulchros codices quàm emendatos. Et Paulus 2. ad Tim. 4. Affer autem & veteres libros, maxime autem membranas. ¶ Secundo verò hoc, quòd sapientia declamat cõtra humilia. vnde Matthæi 11. Abscondite hæc à sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea paruulis. Amat etiã verba humilia, vt patet in verbis sacrae scripturae, quæ valde humilia sunt. Amat etiã humilia corpora. Vnde sapientes homines frequenter parui sunt. vnde Sapiens: Sæpe est sub pallio latido sapientia. Proverbiorum 11. Vbi humilitas, ibi sapientia. Eodem modo amat Sapientia humilẽ scripturam. ¶ Tertio hoc, quia sacra scriptura humilitatem docet. Vnde humilitatẽ debet habere. Patere legem, ait Sapiens, quã tu ipse tuleris. Legẽ humilitatis præcepit sacra scriptura, vnde eam debet seruare. ¶ Quarto verò hoc, quia puerilitas est aureas & argenteas amare litteras, & in his delectari. Senec. Plerũque est q; non pueritia, sed, quod grauius est, puerilitas remanet. ¶ Quinto verò hoc, quòd quædam spirituale adulterium est, quando amore amplectitur pulchritudinem scripturae, quo deberent amplecti ipsam sapientiam. Vnde de illis potest exponi illud 2. Petr. 2. Habent oculos plenos adulterij & incessabilis delicti. Sapientia sponsum est intellectus nostri. vnde Sapientia octauo. Hãc amaui, & acquisiui eam à iuuentute mea, & quæsiui eam mihi sponsum assumere, & amator factus sum formæ illius. Scriptura verò quæ